

SVARTA HANDEN

ROMAN AF C. P. RIDDERSTAD.

(Forts. fr. föreg. nr.)

— Båda äroven näste nu vara af mera bindande egenkap, än vid den tid, då ni gif mig den; ni vet hur mycket mera jag nu gjort för er, än då.

— Hvad förklarar ni, min greve — begär och jag santtycker.

Vauvenard var inte mera hälsig och hilselstämning; han var fullkomligt lugn. Sinnesroverna behövs för hans vilja. Hans vilja var denna underbara och okärliga makt, hvarmed han besvår både sig själv och andra.

— Ni tiger — ett utseende bekräftar något ord — hvad förklarar ni, herr greve, säger?

— Er hand, min fru!

Friherrinnan och Ange sträddes ut, varskadade på honom; ingendera visste, om de förstod honom riktigt.

— Hvad — min hand?

— Er hand, min fru, ja, eller, om ni vill, ert hjerta! Och han utsträckte sin hand emot henne.

— Den handens? Och hon blickade på den. Ha, den är ju svart, min herr!

Och — hon sade ej mera, men hennes öga vände sig betydelsefullt emot den döda i kistan.

Vauvenards läppar kröktes.

— Min fru, sade han, denna katafalk är det svarta altare, vid hvilket vi båda måste boja knä och erkänna: jag fattig, syndig människa, som med synd född är, jämväl sedan i alla minna lifsdagar, är och så vidare, min fru.

Friherrinnan vågade icke blicka upp i hans ögon; hon visste, att den svartglänsande makten där behärskade henne.

— Ni är en stolt, djärf, dristig ande, min fru. Ni är icke en vanlig kvinna; ni har ännu ungdom och snille, ni gör att ni gripa i världen. En snille skall ni likväl ej förmå det, ty för kvinnan äro alla portar till handling och verksamhet af större medborgerligt värde stängda. Vill ni ännu betydligt något — och ni har i flera år ett afseende rättigt därtill — måste ni gifra er.

— Jag har en son, min greve!

— Han är allt, hvad han kan bli, min fru. I bara sanden växer ingen gräs.

Han hade rätt, hon kände det.

— Våra själar äro skapade för hvarandra, och om vi stöda hvarandra, skall samhället snart märka, att tvänne starka andar knutit förbund. Vår verksamhet skall öppna nya fält för vår äggrighet och våra framgångar bli till barna behållning.

Robert, i sig själf intet, skall genom oss bli mycket. Lagern hänger icke för alltid kvar i eröfrarens lockar, utan faller afven på dem, som vandra i hans fotspår. Ni älskar Robert, gör också då något verkligt för honom; ännu har ni blott handlat för er själf, utan att ens förmå begagna er af vinsten.

Hans ord anslögo hennes svaga sidor; hon lyssnade på honom.

— Robert, fortför Vauvenard, känner vi hemlighet; ni vet det.

— Ja.

— Han skall upptäcka er.

— Ni tror det?

— Jag är öfvertygad därom, och ni är det afven själf. Endast den barnliga tvifeln är den enda behållning, som tillfaller honom, er tillfaller allt det rena, hela ankarsparreska förmögenheten. Det är något olika, min fru, och var öfvertygad om, att han snart skall se skillnaden med förstoringelagen.

— Men jag ämnar ej glömma honom.

— Han lefver icke gärna af nåder, ifall någon annan möjligt finnes. Bortskämd från början, som han varit, där han nu förlost afven aktning för er; och ni har själf visat honom — hvilken väg han bör gå, för att, som ni, bli en makt.

— Barnhjärtigt god!

— Ni behöfver en man vid er sida, för att ej skydda er.

Hon såg upp i hans ögon. Det föreföll henne, som om en svart natt där vidgades sig och inneslöt henne i sin underbara, sin oförklarliga, sin djupa glans.

På Vauvenards pannan tronade i detta ögonblick en stolthet, inför hvilken hon sänkte sitt hufvud.

— I er fruktan förgätnet ni också en annan person, min fru.

— Jag — hvilken?

— Han känner alla edra hemligheter.

— Han — hvem?

— Det ligger i hans makt att bläsa bort er från jorden, när han behagar.

— Heem menar ni — Konrad?

— Konrad är icke farlig, honom kan ni förseka. Hans hat äro inga ögon, blind följt sin blinda hat.

Hade ej Pistol hållit sin hand på stadigt på Konrads skuldra, skulle

han, lika blind som Vauvenard beskrifvit honom, rusat fram.

— Falk?

— Nej, nej!

— Men huru förklara hans försvinnande? Det oröar mig.

— Bekymra er ej därom, han kan icke såda er. Förmodligen insåg han, att han ej hade något att beställa här, så snart hans beskyddare och vän var död. Kanske har han begifvit sig till något af de ankarsparreska godsen, för att räkna ut sig hvad räddas kan. Honom behöfver ni ej frukta; han vet ingenting. Men den jag menar...

— Förklara er då. — Ah, ni dotar mig, ni upprekammer spöken ur hvarje vråk omkring mig! Hvem skulle kunna...

— Hvarje dag ni lefver, är en nåd af honom.

— Hvad försyn!

— Hvarje glädje, som lifvet tillför er, är en skänk af honom.

— Försöka ni! Hvem menar ni?

— Mig själf, min fru!

Vauvenard hade på ett förskräckligt sätt underhållit de närvarandes sinnesspanning.

— Hvad var det, som ni fördrade af mig? Mitt hufvud värker. — Säg hvad var det?

Vauvenard besvarade icke hennes fråga.

— Det är hos mig, min fru, fortsatte han såsom fört, som ni badan efter står i förbindelse för hvarje stund ni lefver och för allt, hvad ni äger, för lif, heder, ämmande, egendom.

— Min gud!

— Än mera, afven er sons anseende, min fru. Ni gör det, emellan jag kunde bekräfta er och honom allt, kom i någ, allt — och det hvilket ögonblick jag vill.

— Öndliga, egen försyn, i hvilken händer har jag icke fallit!

— Lagna er, min fru, ni har fallit i en persons händer, som vill er väl.

— Ni är mitt förberedande, grymt sargande samvete.

— Jag är den enda, mörk, den enda, som kan lugna det.

— Och ni fortär?

— Er hand.

— Tag den — här, här!

— Svär ett bifall vid denna lilla kista!

— Jag svär!

Vauvenard införde henne mera döl i en levande.

— Jag har nu gifvit dig, ytttrade han till Ange, då han återkom, en bror, Robert; afven han skall gifra sig. Kom! tillhåll han händer.

Ange följde honom som ett lydigt barn.

Rummet var nu tomt; det var icke tid för Pistol och Konrad att dröja ett enda ögonblick.

— Kom! leviskade Pistol, och Konrad följde.

Utan att säga ett ord, utan att våga blicka tillbaka, hunno de gatan. För Pistol tankar spökade tusentals olika syner, den enda värre än den andra. Det var helt annorlunda med Konrad.

— Besynnerligt, ytttrade denne, jag känner mig så glad, så nöjd, så lugn!

— Huru?

— Innan jag hörde Vauvenard, stod jag så svart inför mina ögon, att jag afskydde mig. Nu har jag sett en, som är svartare än jag, och därigenom är det mig, som om jag skulle ha ljusnat litet. Hvad säger du?

— Vill du följa mitt råd?

— Gärna.

— Helt och hållet, önskränkt?

— Jag lofar det.

— Då lofar jag dig, att du med tiden skall bli en ännu vittare och renare och ljusare.

— Du lofar det?

— Ja, om du gör hvad jag vill.

— Säg — jag lyder.

— Du skall nedlagga din grogrörelse, det är en helvetesrörelse.

— Men min syster?

— Hon tycker om den, jag vet det, ty gamla krogsvoror äro alltid hin hales farmdräpar. Du har ju gått till nattvarden?

— Visserligen, men icke på länge.

— Du mins det i alla fall. Nå, jag gick helt nyigen, jag, nämligen då jag lämnade kompaniet. Vid nattvardsdisken, då, blir man delaktig af Kristi ledamens och blod — du vet ju det?

— Alldeles.

— Vid krogdisken blir man delaktig af djäfvans lekamen och blod, och vill du bli en annan karl, än du är, så upphör att vara altarpriest i din hales tjänst; du upphör ju därmed?

— Naväl, här är min hand.

— Vi flytta ut till landet, och du tager din syster och jag tar Lena med mig.

— På landet, ja! Men skall också så friskt och lätt där, säger man.

— Kommer sig därifrån, att här med den i hopträngda hären se vi så litet af himmelen; men där ute på landet ser man den hel och hällen.

— Det är nog sant, det.

— Vi köpa oss ett beuanan eller så och försöka att bli två bra bröder. Det finnes ingenting, som gör en så glad och nöjd med sig själf, som om man arbetar duktigt. På vi goda gräddor, blir det alltid ett bevis, att Gud förlåtit oss allt ondt, som vi hittills gjort. På landet skall, rikissa sakett få sitt förstånd igen, ty landet är det med sig, att människor, som äro stora dånar i städerna, bli förskändigare bara de komma ifrån dem.

— Tror du att hon skall kunna återfå sitt förstånd? Om det vore möjligt!

— Allting är möjligt här i världen. Det är bra illa, att man ej kan få reda på herr Falk; om jag endast finge tala vid honom, skulle han hjälpa och råda oss, han. Jag kan just fundera ihjäl mig, hvarst han tagit vägen, och ändå står mitt förstånd stilla. Sakert är i alla fall, att vi skola ha oss till i trakten af Johannisdal; du känner ju Johannisdal!

— Om jag känner det? Jag är nästan barnfödd där. Men hvarföre skola vi vända oss dit?

— Där skall finnas en så god, duktig och bra präst; kanske du känner honom?

— Doktor S. — äck ja, det är en ädel och förtäfflig man! Du berättar och ser allting bättre, du, än jag — jag, ja, låt oss flytta dit! Nu föstår jag din mening.

— Hvar själfva forlora där vi bo, hvar kan vara lika mycket; ty se, det är icke den, som gör allt, utan det är andan, som är med och när, icke fört skola vi så klokt tillväga, så att vi ej blott — stjälpas oss. Låt mig styra om det där! Jag skall nog se mig för, jag.

Under dylika samtal återkommo de till Roder Hornet, som nu blifvit ett helt annat ställe än förr. Till glädje för Lena sattes Pistol på sin stund förskämdhet, och emellan Konrads syster till i bogen brunnande emot, gaf hon skiltningen med, då hon sag att saken, trots hennes mening, gick sin gilla gång.

TJUGUFJÄRDE KAPITLET.

Auktionen.

Då Ankarsparres död, annonserades, infann sig doktor S. från Johannisdal hos friherrinnan. I Johannisdal kyrkoarkiv fanns från nära ett sekel tillbaka ända från den tid, då öfverste Soldan grundlade fideikommisset och upplagde kyrkan, att dokumnet bevaradt, i följd hvaraf kyrkan ännu i dag ägde ganska stora förmåner, emellan det lagligen tillskyndade de betydliga inkomster af flera hemman, eljest tillhörande fideikommisset. Men detta bestämdande var icke allt, om det afven utgjorde den förnämsta och viktigaste driftfaktorn af gränskapet, och församlingen alltid utskickade det såsom kyrkans yppersta inkomstkälla, och aldrig praktiskt låto att, i hvad på den kunde ankarna, bevara och upprätthålla dess föreskrifter. Redan i första afdelningen af detta berättelse anförde vi ett moment för detta dokument, hvilket egentligen icke var något annat än öfverste Soldans testamente.

Förhållande vi här böra upprepa detta, liksom att i såsamt eget goda minne att erinra sig, under hvilken omständighet det tillkommit.

— På det är stark och redlig anda, liksom där, må fortleva inom familjen, på det efter son, dotter eller dotter, arvinge efter arvinge allt tid måste erinra sig den, ur hvars hand de emottagit allt det goda, som församlingen förnämde dem, vill jag såsom förbehåll för ängsligt ytterligare ansefalla, det man vid ankenskapet ingående alltid skall förtäta ceremonien på Johannisdal, och att visligen försägar uti den senast i grafkapellet nedskattade narvaro, på att till dess likhet skall i utager en särskild värdig plats nära altaret; förändrad dervid så till, att visseförfattaren före aktens början tillspörjer den döde, om han gillar ankenskapet; tiger den döde, ansefalla det såsom bifall. Iakttaga mina efterkommande dessa föreskrifter, skall min välsignelse följa dem allt intill den senaste tid.

För verkställande härar anslår jag till kyrka, församling, prest, o. s. v.

Det skulle gäma till ingenting att här ingå i någon närmare utredning om det mer eller mindre var sig riktig eller oriktig i detta moment; jag af, det var ett faktum, som församlingens alla präster under löp på nära ett helt sekel tolererat, vare sig därför, att de ansågo saken såsom fullkomligt oskyldig, eller därför, att de fann frågan i sin villkorliga analogi med anslaget till kyrkan af så fördelaktig egenkap för densamma och sig, att de läto ortodoxien stryka segel för omsidigheten. Hvar och en förlost alltså val, att testators afseende var någon annan, än att ingifva sina efterkommande aktning för förfäternas och bebehålla så den ett moraliskt god författande ännu öfver de lefvande; själfva andan i stipulationen kunde således icke stå i strid med den protestantiska dogmen. Hvad

särskilt kyrkolagen angick, robbades den i intet afseende, då den döde, afven i betraktande såsom ett slags grifoman, aldrig kunde protestera emot någon förbindelse. Allt nog, saken förredogs; än mera, församlingens prästerskap hade i alla tider gjort allt för att icke låta ceremonien raka i glömska. I sådant afseende tillvägagick man ganska världsligt; man förmodade nämligen, att daret man utskälfat att bevara och söka upprätthålla testamentets föreskrifter i ett fall, skulle det med tiden kunna falla afvea i ett annat, eller i det som röde kyrkans inkomster. I själfva handlingen stod ej på något ställe bestämdt föreskrifvet, att familjens attlingar förtärligvis borde bekräftas i grafkapellet vid Johannisdal; men åndan däri var tydlig. Så snart också någon af familjens hufvudmän bortföll, inställde sig alltid församlingens pastor, erinrande om stamfaderns förutsättning i detta fall.

Ej heller doktor S. utskälfat detta.

Friherrinnan hade ej något emot att Ankarsparre i tagt sin plats i familjegraven; tvärtom ansåg hon det ganska naturligt. Anton var den sisteförklarade af den från Soldan nedgående manliga linjen, och det låg nästan i hennes intresse att visa denna greis i sista åttling all den hyllande gard af uppmärksamhet, som hon förmådde; då hon nu gick att med den kvinnliga linjens arkansparre inträffa i familjens alla rättigheter. Den delaktighet i Vauvenards brott, hvarmed hon beläst sitt samvete, färdde som en giftdroppe omkring sig. För att så mycket hon kunde försena det, eller åtminstone aflagda den sin blick eller betänka det för den, om afven blott med en sköja, lofvade hon i djupet af sin själ, att egna den bortgången minne all möjlig ära. En tyst förbannelse öfver stamfaderns orättvisa hade led från led förgått inom den kvinnliga linjen; friherrinnan var den sista länken i denna kedja af förmåner. Nu öfvergående hela den ofantliga förmögenheten — ett härligt resultat af hans verksamhet — färdde hon afven på ett försörjningsort för sådana minner, hon bestod icke alltså en genomgående granskning af alla hans efterlämnade papper, för att i den efterspår den gamles minsta tankar och i lämdelse några kunde finnas, som icke ännu blifvit uppfyllt, öfverdrifligen sätta den i verket; ännu mera, hans arkanspariska lynne hade väl kommit till henne endast såsom en saga, men hon ville afven skänka det en hyllning öfverenssammande så väl med den riselden, som ni ägde, som i allmänhet med åtteladens karaktär; hon anbeträddes därför uppsänt af ett moment till hans bevarande i parken vid Johannisdal. Hon förstod allt för väl, att den ära, hon skänkte sina förfäder, afven skulle kasta sin glans öfver henne.

Med stor pomp och ståt blifv Ankarsparre nobelt i familjegraven.

Vauvenards anspråk på hennes hand var en modfällighet, icke utan sin äska och ljungel, som fördömdade hennes klarnande himmel; men hon kunde icke undvika den.

Ett äktenskap med honom ägde dock afven sin fördel. Vauvenard var en djärf, erfaren, snäll, harskarskap, mångsidigt bildad man, som hade dessutom grev. Och hon själf?

Till sådana förenade konstellationer skulle alltid kunna utveckla en praktiskt tillfällande de förnämsta. Förbindelsen med honom betydande henne därigenom nästan fullkomligt emot alla efterfrågningar med afseende på Antons dödsfall.

Det låg i Vauvenards lynne att ej uppsjuka till morgondagen, hva som kunde göras i dag. En vecka efter begravnings tillkännagifv afven de ras förföring. Men om han i detta fall handlade beslutsamt, betedde han sig besinningsfullt och lugn i ett annat afseende. Friherrinnan var född af en gammal, men öfverenskommen att deras bröllop då borde firas. Men hennes tankar, att Robert och Hildegarde, Ange och Ros på samma gång skulle vigas, arbode Vauvenard, emellan han dels ännu icke var fullkomligt säker på Ange, dels också föresatt sig att endast småningom bryta sig in i familjerna. Den politiska bana, som han redan hade i sikten, och hvilken vid ett tillståndande tronföljarsval kunde bli af ganska stor vikt, erfordrade fester och högtider i hans hus. Val ännu alla med största enkelhet och utan allt prål firat sitt eget bröllop; men däremot ville han utveckla så mycket mera lysande festlighet vid de andras, för att därmed söka indraga den svenska politikens utmärskade partman i sin orkester, ty Vauvenards ordbok voro fester och intriger liktydiga. Friherrinnan gillade hans åsikt, och man uppsköt till vintern de båda yngre parens förenig.

Knappt hann ryktet om Friherrinnans och Vauvenards tilltänkt förbindelse till Johannisdal, förrän hon erhöj ett nytt besök af doktor S.

Hans resa gällde denna gång utslatande det här öfvan citerade momentet i Soldans testamente. Och emellan honom icke kunde döja för sig själf en viss fasa att liksom tillspörja Anton, hvars dödsfall hon hade sig så väl bekant, ännu i hans grift, om att äktenskap med hans egen mördare, insåg hon nödvändigheten att underkasta sig det, för att icke genom ett i ögonen fallande vägrande svar tilldraga sig en uppmärksamhet, som kunde föranleda obehagliga föreställningar och misstankar. Hennes samtycke föreskrefs likväl ej utslatande af sådana beräkningar; hon betraktade afven sitt bifall såsom ett ännu ytterligare försörjningsoffer, ägnadt stamfadern, och såsom en penitens, hvilken hon var skyldig Anton. Hon trodde emellertid, att Vauvenard icke på några villkor skulle underkasta sig en ceremoni, som af honom måste ses som meningslös, kanske till och med följlig. Då hon för egen del sökte samtycke att ställa sig stamfaderns befallning till efterrättelse, förbehöll hon sig likväl, att man ej borde nämna någonting därom för Vauvenard, utan låta ceremonien bli för honom en öfverraskning.

Doktor medgaf detta förbehåll, och Vauvenard förblef okunnig om öfverenskomelsen. Han erfor endast, att friherrinnan ville att visligen skulle ske i Johannisdal landskyrka, och medgaf det gärna, så mycket helle som han önskade att den måtte förgå utan allt uppseende.

För utredningen af ankarsparreska boet åtnick en längre tid. Man hade öfverenskommit att bortauktionera alla de lösören, som funnos i huset nr 17, kanske för att så mycket som möjligt aflagda hvarje minne af den bortgångne; och att auktionen kunde verkställas, utan att för öfrigt alla affärer ännu voro uppgjorda, blif den följaktligen utlyst.

Ryktet om Ankarsparres hastiga och sorgliga bortgång hade emellertid spridit sig. Friherrinnan och Robert skydde intet tillfälle att visa sin sorg därför; de till och med sökte sadana.

Bortauktionerandet af ett så rikt och praktiskt ungarbete, som Ankarsparres, jämte de omständigheterna, hvilka föranlett detsamma, lockade mycket folk. Afven Friherrinnan och Robert, öfver sorgslidna, infunno sig.

Bland Antonns vännar märkte man endast Fritz Holek och Gustaf Kylv. Doktor S. en af Antonns äldste lärare, tillstadeskom likaledes.

Hvarken öfvermodat, sorglig händelse yttrade Fritz. Jag, som eljest skrättar så gärna, har under en hel månad ej fått ett leje på mina läppar.

Man var nu i medlet af juli.

Jag anslår mig nästan som skydd, fortör han, till denna olyckliga tillrägelse, emellan, om jag så som jag lofvade Falk; ej fördröjt mig hos greve Vauvenard, utan hastat tillbaka till honom, afven jag hade varit i tillfälle att vaka öfver att den förfärliga händelsen ej inträffat.

— Du befann dig således hos Vauvenard?

— Äck ja!

— Och Vauvenard var hemma? frågade Gustaf.

— Han var hela aftonen i yttre rummet hos Friherrinnan. Jag var i de innera med Robert, Ros o. s. v.

Gustaf tog.

— Herren ger och herren tager! utlät sig doktor S. Föreläringen ligger där uppe i den högsta hand. När det beaggar honom, skall allt vända oss klart.

Robert infann sig hos de samtalande.

— Auktionen går förtäffligt, ytttrade han med förtäffligt uppsyn.

— Det gläder dig?

— Anser du det så underligt?

— Icke alls, då är arvinge, du.

— Vi samtalade, herr baron, inföll doktor S., om er brors sorgliga bortgång.

— Jäsa — äja — ja, det var ju förskräckligt! svarade honom Robert. Men hvem förmår hjälpa det ut? Min salig bror och jag...

— Man har ännu icke fått någon spänning på den brotteliga!

— Önskiigt; och gud skall veta, att jag gjort allt, hvad man kunnat göra. Vi ha talat vid...

— Förundrasvår! Men misstänker man ej någon?

Robert sköt tillbaka hufvudet och antog ett hemlighetsfullt utseende.

— Hvad? Man har några anseendningar, men misstänker...

Vännerna blefvo uppmärksamma. — I skolen förnär er.

— Lat oss höra!

— Man har sagt, att min bror och jag ej voro vännar.

— Du? Man såg förvånad på honom.

— Att jag hatade honom.

— Hvar syftar du på?

— Att jag önsklade hans död.

Robert kastade en viktig blick omkring sig; hans omgivning stod såsom på nålar.

— Men man har bedragit sig. Jag ålskade Anton högt; det var han, som ej ålskade mig. Däremot fäste han sig vid en annan, en oskyldig.

— Säg ut din tanke!

— Det är ej allt guld, som glimmer.

— Men...

— Vanskaper blir till frendskap; då fortvunnad går öfver en viss gräns, arbet